

Regionplane- och trafiknämnden

Yttrande över Ansvarskommitténs slutbetänkande: Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10)

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kontoret föreslår att Regionplane- och trafiknämnden beslutar

att avge yttrande över Ansvarskommitténs slutbetänkande: Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft (SOU 2007:10) i enlighet med bilaga 1.

SAMMANFATTNING

Den parlamentariska Ansvarskommittén föreslår i sitt slutbetänkande inrättande av regionkommuner med ett samlat ansvar för hälso- och sjukvård och regional utveckling, i ett färre antal län än idag.

Regionplane- och trafikkontoret föreslår att nämnden i huvudsak tillstyrker kommitténs förslag, som är viktigt för utvecklingen i Stockholmsregionen. I vissa avseenden föreslår kontoret dock att kommitténs förslag avstyrks.

ÄRENDET

Regeringen har sänt den parlamentariska Ansvarskommitténs slutbetänkande, SOU 2007:10 Hållbar samhällsorganisation med utvecklingskraft, på remiss till Stockholms läns landsting till den 21 september. Finansroteln har skickat ärendet på underremiss till Regionplane- och trafiknämnden till den 29 juni. Landstingsstyrelsen beslutar om landstingets yttrande efter sommaren.

En sammanfattning av betänkandet finns i bilaga 2. En länk till det fullständiga betänkandet finns här:

http://www.regeringen.se/download/a50fe36e.pdf?major=1&minor=77520&cn=attachmentPublDuplicator_0_attachment

Stockholms läns landsting

Postadress

Box 4414, 102 69 Stockholm

E-post

rtk@rtk.sll.se

Direkt borje.wreden@rtk.sll.se

Besöksadress

Västgötagatan 2

*Kommunikationer*T-bana Medborgarplatsen, buss 59 & 66
pendeltåg Stockholm södra*Telefon*

Växel 08-737 25 00

Direkt 08-737 41 89

Mobil 070 737 41 89

Telefax

08-737 25 66

Kommittén föreslår en nu regional samhällsorganisation med tydligare roller och uppgiftsfördelning och en gemensam regionindelning för staten och den kommunala sektorn. Landstingen ersätts av direktvalda regionkommuner med ett sammanhållet ansvar för regional utveckling och hälso- och sjukvård. Samtidigt får nya länsstyrelser, som statens företrädare i länet, i uppdrag att samordna statliga verksamheter, bedriva tillsyn och redovisa tvärsektoriella kunskapsunderlag till regeringen. Kommittén förutsätter en ny regionindelning med väsentligt färre enheter än idag.

Kommittén lämnar förslag till en patientlag, förslag om ändringar i hälso- och sjukvårdslagen m fl lagar på området, samt förslag till lag om regionalt utvecklingsarbete och en mindre ändring i plan- och bygglagen.

KONTORETS KOMMENTAR

En enig regionplane- och trafiknämnd tillstyrkte i mars 2004 i huvudsak kommitténs förslag i dess delbetänkande SOU 2003:123. Nämnden underströk därutöver ytterligare vissa aspekter av särskild betydelse för den regionala utvecklingen.

De viktigaste aspekter som nämnden ville lyfta fram i bedömningen av kommitténs delbetänkande var;

1. Det behövs ett vidare handlingsutrymme för den kommunala sektorn, d v s kommuner, landsting och regioner.
2. Det kommunala välfärdsuppdragets omfattning och finansiering är centrala frågor i det fortsatta arbetet.
3. Den statliga sektoriseringen och detaljregleringen utgör ett av de allra största problemen idag för kommuner och landsting/regioner.
4. Den regionala samhällsorganisationen bör ges särskild prioritet i det fortsatta utredningsarbetet.
5. Tilläggsdirektiven för kommitténs fortsatta arbete bör vara relativt öppna.

Punkterna 1, 3 och 4 har tagits upp och behandlas utförligt i Ansvarskommitténs slutbetänkande. Punkten 2 har delvis behandlats.

Nämnden yttrade sig, enigt, i februari 2006 över en landstingsmotion om att ge landstinget det formella ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet. Förutsättningarna för överföring av vissa uppgifter från länsstyrelsen, vilket till stora delar motsvarar förslaget från Ansvarskommittén, beskrevs och de innebär för Stockholms läns del inga större organisatoriska och ekonomiska förändringar. En överföring av det formella regionala utvecklingsansvaret till ett regionalt självstyrelseorgan skulle dock ge ökad legitimitet för att ta initiativ, samla regionens aktörer, uttala sig offentligt för regionens räkning och företräda regionen i överläggningar med staten, andra regioner m fl aktörer. Erfarenheten är att detta inte är en symbolfråga utan en central fråga för Stockholmsregionen. I den komplexa storstadsmiljön med ett stort antal

aktörer, komplicerade genomförandeprocesser och breda kontaktytor med t ex den statliga nivån behövs verkligen en erkänd, stark och välfungerande regional företrädare.

Vikten av den regionala organisationen lyfts fram av OECD i sin år 2006 framlagda studie, *OECD Territorial Reviews Stockholm, Sverige*. Man framhåller att den nuvarande förvaltningsstrukturen i regionen är dåligt anpassad till de uppgifter och utmaningar den står inför. Vid sidan av bristerna i infrastrukturen och i integrationen av invånare med utländsk bakgrund, lyfter OECD fram den regionala organisationen som avgörande för fortsatt internationell konkurrenskraft och att det är en av regionens allvarligaste svagheter och utmaningar.

De tankar om en modern storstadspolitik som RTK tidigare utarbetat i skriften "En modern nationell storstadspolitik" ger ledning i arbetet med att analysera Ansvarskommitténs arbete. RTK och andra aktörer har under en längre tid arbetat med att analysera storstadens speciella förutsättningar och funktionssätt. Bakgrunden till detta arbete har varit en kraftig växt och förändring av storstädernas funktionssätt under de senaste decennierna där man kan konstatera att statsförvaltningens uppbyggnad inte är anpassad till storstädernas utveckling. Arbetet har nu legat till grund för en analys av Ansvarskommitténs behandling av storstadsfrågor och Stockholmsregionen i RTK Rapport 8:2007 *Ansvarskommittén och storstaden*, som har sänts ut till nämnden.

En allmän slutsats är att storstaden omnämns mycket sparsamt i Ansvarskommitténs arbete och slutbetänkande. Det är mycket sällan som resonemang förs där kommittén markerar särskild relevans för storstäder eller där någon av Sveriges storstäder omnämns. Storstadens behov är dock representerade i kommitténs arbete på ett annat, mycket centralt, sätt. Utgångspunkten för kommittén är behovet av en tydligare ansvarsfördelning mellan staten och regionerna/kommunerna, vilket är helt i linje med de rekommendationer som framförts inom ramen för arbetet med en modern storstadspolitik.

Kontoret har i rapporten RTK Storstadspolitik 4:2005 *Lokalt självstyre i regioner och storstäder i Europa*, visat att regelverken i de flesta länder skiljer sig åt mellan storstadsregioner och andra regioner.

Ansvarskommittén har haft i uppdrag att reflektera om asymmetrier är önskvärda också i Sverige. Svaret är, på det hela taget, nekande. Mål och tydlighet och enhetlighet i samhällsorganisationen överväger. Dock håller kommittén en dörr öppen för asymmetrier om de är av mer begränsad omfattning. Enligt kontorets uppfattning borde kommittén här ha kunnat visa större öppenhet.

Övriga slutsatser i *Ansvarskommittén och storstaden*, som kontoret föreslår ingår i nämndens yttrande rör storstadens roll som tillväxtmotor, vikten av

en renodlad statlig styrning och behovet av fördjupade resonemang om t ex högskolefrågor. Inom Stockholmsregionen är RUFSS redan idag regionens RUP, och med Ansvarskommitténs förslag förtydligas rollfördelningen mellan regionen och staten ytterligare, vilket är mycket positivt.

I remissen har regeringen formulerat 34 särskilda punkter som man önskar svar på från remissinstanserna huruvida man huvudsakligen tillstyrker eller avstyrker. Vad gäller kriterier för regionindelning, som berörs i fråga 34, önskar man svar på huruvida de är viktiga eller mindre viktiga. Kontorets förslag till yttrande utgår från och besvarar dessa punkter, förutom de som särskilt handlar om hälso- och sjukvården. Dessa förutsätts bli behandlade av HSN och tas med i landstingsstyrelsens samlade yttrande över Ansvarskommitténs slutbetänkande.

Sven-Inge Nylund

Börje Wredén

Bilagor

1. Förslag till yttrande
2. Sammanfattning SOU 2007:10